

Höstvattnet

- Ida-Johanna Lundqvist

7 september - 20 oktober 2024

På en pelare mitt i Art Lab Gnestas stora sal vilar en vitaktig svan, transparent - som om den vore på väg att suddas ut. Myten om att svanar sjunger en sista, vacker sång precis före sin död har varit känd sedan antiken och är ett återkommande motiv genom konsthistorien. Men just denna svan skevar lite; sin form har den lånat av en sedan länge utdöd art.

Konstnären har länge intresserat sig för människors hantering av det oundvikliga slutet, och de symboler, ritualer och sedvänjor som omgärdat döden historiskt. Med en särskild blick på det långsamma försvinnandet knyter hon samman en förhistorisk svan, myten om svanesången och lunglaven. Historiskt troddes den grönflikiga laven kunna bota lungsjuka men den har blivit alltmer sällsynt i takt med luftföroreningar och avverkning av gammelskog. I en installation med noga frammejslade skulpturer, pågående sång och materialmetoder lånade från renässansen griper hon genom tiden och låter höstvattnet flyta in i utställningsrummen.

Ida-Johanna Lundqvist tog sin examen från Kungl. Konsthögskolan i Stockholm 2018. Hon arbetar med konstnärlig forskning kring teman som historia, medicin, kropp, kultur och förlust, med en process som mynnar ut i fysiska skulpturer och installationer. Hon har bland annat ställt ut på Nitja Senter for Samtidskunst i Oslo, C4 Projects i Köpenhamn och Konstakademien i Stockholm. Ida-Johanna tilldelades Bernadottestipendiet 2021.

Utställningen är öppen lördag-söndag kl 12-16

Vernissage

Lördag 7 september kl 12-16.30

Utställningen aktiveras kl 14 av operasångerskan Therese Thylin Lindmark och organisten Linnéa Talp. Kl 16 spelar Linneá Talp i växthuset.

Finissage och boksamtal

Lördag 19 oktober kl 15

Under Gnesta bokdagar möts konstnären Ida-Johanna Lundqvist och författaren Cecilia Hansson i ett samtal om lunglavar, konstnärliga samarbeten och försvinnandets estetik.

Svanens sista sång

När det är över och ingen återvändo finns, det är då hon framträder: svankvinnan. Den stolta, aningen tilltufsade. Som en gång varit svan. Fågel eller dun. Resterna av allt detta, de flyter omkring. I sjön, som omsluter allt, unken. Som om den svält allt för mycket liv och aldrig låtit det multna.

Så mycket olycklig kärlek som simmar här, konserverad i vattenslemmet. Så mycket omsorg och slit. Julgranar, kläder och ljusstakar. Grammofonspelare och badankor, kalas och tårtljus. Gamla strumpor och pumlor. Allt det som rymdes i världens bultande hjärta, men som nu har runnit ut. Det är här det är nu, i en enda flytande röra.

*

Hur allting blandas. Tårar, förväntningar och saknad. Livet som bara ställdes in. Som ett mjölkpaket som stått framme och surnat, eller blivit halvljummet och en lätt rutten stank sipprar ut från det. Som knappt märks annat än om man kommer nära, men som lägger sig i systemet, som en påminnelse om odugligheten, det icke önskvärda. Och så klimparna på botten som skvalpar.

Den känsla som lämnas efter en, när man ansträngt sig och gjort sig till, men inte fått något för det. Då när det verkligen är för sent. När allt som var flöde torkats upp och det som kvarstår är en sur sträng på botten.

När man undrar om det är så att man faktiskt sumpat det och vet att det kanske ändå inte var ens eget fel. Det bara rann ut i sanden, eller dyn, rättare sagt. Men gråt nu inte över spilld mjölk!

*

Om vi ska tala klarspråk: när svanar och kvinnor fått fucking nog! Och som inte nöjt sig med det utan sedan exploderat i dyn. Poff, säger det och sedan är svanen borta, snipp snapp slut så är hon en trut.

*

Men innan det: att sjunga vackert, en enda gång. Lämna spår. Somna intill ett näckrosblad, så rosig och varmt det blir. Blommorna och lungorna som andas i takt.

Vad som blir kvar? En evighet av minnen, hur lätt de kan spolas bort. Och ändå inte. Det som alltid förblir. Värmen, hur den fortsätter att dunsta genom tiden, bort mot horisonten. In i urtidssvanen, hon som vaggas fram i vattnet, stela stolta nacken inuti vinden. I förgängligheten: det är här vi simmar, parallellt. Och svanens fjädrar och klor på stocken, dammar rätt ned i grönvattnet.

När något växer och det är ett gytter. En lav som lever, men ger ifrån sig lukten av död. Naturens illgröna trådar, förmultnandets geografi. Virat runt allt detta, kvinnans, honans, svanens mittpunkt. Det där gröna, slirigt hala. Om lungan har det lagt sig, och dragits åt. En lunglav i ett hav. Som skav! Hela sjön är ett enda stort skav. En förgiftad pöl där allting trängs. Omsorger och tjat. En dunigt fjunig kappsäck full av avdomnad klorofyll. Så tung att bandet gått av och honan rasat ned av tyngden. Rätt ned i sjön har hon gått och kappsäcken har hon med sig.

Som Virginia med sina stenar i fickorna eller Sylvia och Sonja med huvudet rätt in i ugnen. Hur luktar gas? Äckligt, man kan lika gärna leva, skrev någon annan trött och uppgiven poet. Men om man ramlar? Liksom av misstag snubblar, framför en bil, tyngd av tyngden som liksom fastnat halvvägs. Eller Odette, flickan som förvandlades. Hur gick det sen?

Näckrosor och trikåer, kompimerade sporsäckssvampar. Hundra år av längtan. En skriksång som bara hörs om man lägger huvudet mot hennes svagt men intensivt bultande bröstorg.

*

Svanarnas svan simmar i vassen. Kvack, säger hon, kvack och jag fattar inte ett smack. Det är så det blev och det är bara att acceptera. En svan i en sjö, inte mer med de.

*

Och sedan vidare, alltid vidare. Svanen, sjön och lagren som tvinnas. En, två, tre, fyra fem positioner och ett skutt högt upp i luften. Formera sig, passa in. För att sedan lyftas av en vattenström. Händerna, det är nu det händer, som om svanen alltid varit svan och ingenting annat.

*

Svanen, sången, sjön och laven. Svanen, sången, sjön och haven. Som en repad skiva letar de sig till varandra, som om inget snipp hade något slut. Sagan är ett tjut! Salut! Njut! Så länge tiden ännu finns och doftar, den är din, det är den.

Cecilia Hansson, författare

1. *Cygnus pulmonaria*, 2024
silikon, trä

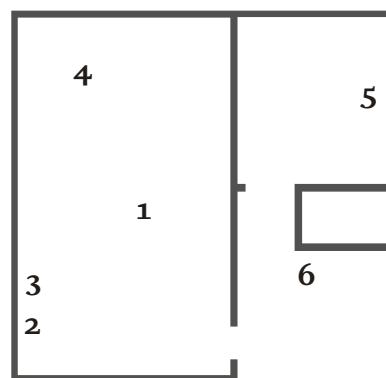
2. *Volut, frukt, larv*, 2024
silikon, scagliola, tatuering

3. *Nattfjäril och vallmo*, 2024
silikon, scagliola, tatuering

4. *Och ändå sjunger fåglarna*, 2024
silikon, textil, scagliola

5. *Silva*, 2024
trä, resin, pigment

6. *Livet, osv*, 2022
silikon

Sång: Therese Thylin Lindmark

Ljudmix: Øyvind Røsrud Gundersen

Text: Cecilia Hansson

Rubriktypsnitt: *Lichen type* av Shubham Mehra

Pelare producerad med hjälp av Lokstallet snickeri, Gnesta.

Linnéa Talp är kompositör och musiker (sångare/organist), baserad i Stockholm. Våren 2022 släpptes hennes skiva *Arch of Motion*, musik skriven för kyrkorgel, med subtila inslag av instrument som basklarinett, röst och tvärflöjt. Processen inleddes under ett residens på Ställbergs gruva och har till stor del handlat om att försöka skapa en utvidgad musikalisk rörelse med utgångspunkt i andning. På Art Lab Gnesta kommer Linnéa att framföra nyskriven musik, och musik från *Arch of Motion*, omarbetad för rörorgel, cittra och röst.

Therése Thylin Lindmark är en frilansande mezzosopran från Skellefteå, numera bosatt i Oslo. Hon har sångexamen från Operahögskolan i Oslo och är verksam i olika ensembler i Sverige och Norge, samt som solist. Hon är med och driver KIT Trio - en sång- och stråktrio som framför egenarrangerad klassisk musik i det mindre formatet samt musikkollektivet Skuggsystrar - en piano/sångduo som genom tvärvetenskapligt samarbete lyfter fram bortglömda kvinnliga klassiska tonsättares musik. De har haft konserter och föreställningar på teatrar i Sverige och turnerar med skolföreställningar runt om i Norge.

Cecilia Hansson, född 1973 i Luleå, bosatt i Stockholm, är författare till en rad kritikerrosade böcker. Hon har skrivit poesi, reportage och romaner. Hennes senaste böcker är *Hopplöst, men inte allvarligt - konst och politik i Centraleuropa* och romanerna *Au pair* och *Snö och potatis*. 2023 gjorde hon dokumentärserien *Kafkareskerna* tillsammans med Katarina Wikars för Sveriges Radio och hon skriver regelbundet för Svenska Dagbladet. I höst aktuell med *Kafkalungan* (Wahlström & Widstrand).

Utställningproduktion Art Lab Gnesta

Curator: Caroline Malmström · Utställningsteknik: Erik Viklund · Kommunikation: Emanuel Hallklint
Verksamhetsledare: Maline Casta · Konstverkstan: Olle Halvars & Lisa Grip · Konstnärligt ledarskap: Signe Johannessen & Caroline Malmström · Utställningsvärdar: Milo Rören & Rufus Kjellgren.

Produktionen är en del av Art Lab Gnestas projekt *Hydrans blöta formelsamling* som genomförs med stöd av Svenska Postkodlotteriets Stiftelse.